

Naprzód Dolnośląski

Redaktor naczelny przyjmuje codziennie z wyjątkiem sobót w godzinach od 11-12. Sekretarz przyjmuje w godzinach od 9-11. Nadesłanych rękopisów redakcja nie zwraca

Dziennik WK Polskiej Partii Socjalistycznej Dolnego Śląska

Redakcja i administracja: Wrocław, ul. Wierszowa nr 50, telefon redakcji nr 625, administracji nr 197, Nr konta PKO Wrocław VIII-183. R-k bież. Bank „Spółem” Odda. Wrocław

234 (260)

Wrocław, środa 20 listopada 1946 r.

Rok II

Quo vadis Britannia?

Anglicy ofiarowują swoje kobiety jeńcom niemieckim!

Jeńcy niemieccy muszą pomóc Angielkom „wypełnić naturalne funkcje biologiczne...”

Jak donosi „Manchester Guardian” problem możliwości zachęcania wybranych niemieckich jeńców wojennych do pozostania w W. Brytanii i ofiarowania im po okresie próbnym obywatelstwa brytyjskiego — podniesiony został niedawno w Izbie Gmin przez Martin Lindsay'a postać konserwatywnego z Solihull.

Z ostatniej chwili

— UDZIAŁ wyborców w głosowaniu do parlamentu rumuńskiego był bardzo wysoki. Przebieg głosowania na ogół spokojny, chociaż w kilku miejscach elementy reakcyjne wywołały zajścia. Wyników głosowania dotąd brak.

— BIDAULT dokonał w gmachu Sorbony otwarcia konferencji UNESCO. Uczestnicy na konferencji biorze 500 delegatów z 26 krajów.

— AMERYKAŃSKI samolot wojskowy rozbił się koło południowej Japonii. Zginęły 23 osoby.

W KAIRZE doszło do nowych manifestacji przeciwników.

„Używam słowa — możliwość, a nie — korzyść, ponieważ sam nie mam zdecydowanej opinii — oświadczył Lindsay. — Korzyści z uzupełnienia naszych sił roboczych tysiącami pracowitych i wysoko wykwalifikowanych robotników wydadzą się oczywiście każdemu, z wyjątkiem może przywódców związków zawodowych...”

„Mamy dziś w W. Brytanii 200.000 kobiet nadających się do zamążpójścia w wieku 20—40 lat. Jestem jednym z tych, co sądzą, że jest wielkim nieszczęściem, jeśli kobieta nie jest w stanie wypełnić swych natu-

ralnych funkcji biologicznych z powodu braku mężczyzn” — oświadczył Lindsay. Gdyby Niemcy zostali sprowadzeni do W. Brytanii, mogli by dostarczyć mężów tym kobietom, przede wszystkim wobec faktu, że 25% żołnierzy brytyjskich w Niemczech pragnie ożenić się z dziewczętami niemieckimi. W związku z tym rzeczywistość nadwyżka kobiet brytyjskich wynosił prawdopodobnie więcej, niż 200.000.”

Wiadomość tę podajemy w doświadczeniu. Komentarze są tu zresztą zbędne.

Trzy godziny nad trzema projektami Wielka piątka „w cichej zмовie”

— NOWY JORK (obsł. wł.) W poniedziałek odbyło się pierwsze posiedzenie ministrów spraw zagranicznych ZSRR, Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Chin. Narada trwała trzy godziny. Rozważano projekty amerykański, brytyjski i chiński w sprawie używania weta przez mocarstwa na Radzie Bezpieczeństwa.

Na ogół wysuwano koncepcję, aby przed posiedzeniem Rady Bezpieczeństwa, kiedy zachodzi możliwość użycia weta przez jedno z mocarstw, przedstawiciele tych pięciu państw, którym przysługuje weto, zbiegli się na osobne posiedzenia celem uprzedniego uzgodnienia stanowisk. Dalej wysuwano sugestie, aby wstrzymanie się od gło-

wania nie było uważane za użycie weta. Wreszcie usiłowano znaleźć jasną i dokładną interpretację słów „konflikt” i „poważna sytuacja”. Ostatecznej decyzji nie powzięto.

W kołach politycznych podkreśla się, że wszystkie pięć mocarstw są zgodne co do zasady utrzymania jedności przez zachowanie prawa weta, chodzi jedynie o wypadki jego stosowania.

Długo też żądania zmiany prawa weta, wysuwane przez niektóre małe państwa, nie mają widoków powodzenia. Mówi się nawet o tym, że mocarstwa działają w „cichej zмовie” i „jednomyslnie staną otwarcie w obronie jedności”.

ONZ potępia prześladowania rasowe

Narody Zjednoczone mają już 54 członków

Stany Zjednoczone zgłoszą własny projekt rozbrojenia międzynarodowego

— NOWY JORK (Obsł. wł.). Wczoraj odbyło się uroczyste podpisanie Karty Narodów Zjednoczonych przez nowoprzyjętych członków: Afganistan, Islandię i Szwecję. W ten sposób liczba członków powiększyła się do 54. W ramach uroczystości przemawiali poszczególni delegaci nowoprzyjętych państw, a następnie sekretarz generalny Trygve Lie. Delegat Islandii oświadczył, że jego kraj nie posiada i nie będzie tworzył w przyszłości żadnych sił zbrojnych. Oświadczenie to powitano hucznymi oklaskami.

Bezpośrednio po tym rozpoczęły się normalne obrady sesji plenarnej ONZ w sali, gdzie już liczbę sztagonów powiększono do 54. Delegat Egiptu zgło-

sił wniosek, aby uchwalono potępienie wszelkich dyskryminacji mniejszościowych we wszystkich krajach, gdzie one mają miejsce.

Czy Bevin proponuje przyjęcie H szpanii do ONZ pod warunkiem obalenia Franco?

— LONDYN (Obsł. wł.). W londyńskich kołach politycznych twierdzi się, że w najbliższych dniach Bevin na posiedzeniu plenarnym ONZ wysunie własny projekt w sprawie Hiszpanii. Bevin ma zaproponować przyjęcie Hiszpanii do ONZ i udzielenie jej międzynarodowej pomocy w wypadku obalenia reżimu genera. Franco. Wiadomość tę interpretuje się jako odpowiedź na krytykę polityki rządowej w Izbie Gmin, podkreślając zarazem, że nie jest to wniosek konkretny i wprawdzie może on być przyjęty, jednak nie posiada praktycznego znaczenia.

Wczoraj odbyło się posiedzenie rządu, na którym omawiano sytuację, jaka powstała po dyskusji w Izbie Gmin. O przebiegu narad brak dotąd wiadomości. Prasa brytyjska podaje, że przeciw wnioskowi głosowało 353 posłów, za wnioskiem wprawdzie ani jeden, ale 100 posłów powstrzymało się od głosowania, co jest równoznaczne z potępieniem polityki rządowej. Stanowi to poważną ilość i albo rząd chociaż częściowo zmienił swoją politykę, albo też będzie napotykał na coraz większe trudności, a liczba niezadowolonych będzie rosła.

W dyskusji nad tym wnioskiem delegat Polski amb. Lange oświadczył, że w ostatniej wojnie wskutek dyskryminacji zginęło 6 milionów ludzi. Niestety zagadnienie „rasowe” nie wszędzie zakończyło się wraz z wojną. Molotow, przychylając się do wniosku, powiedział, że nie idzie on dość daleko, wobec czego proponuje jeszcze, aby powołano do życia komisję praw człowieka, która opracuje na przyszłoroczne posiedzenie ONZ kartę praw człowieka. Inni delegaci poparli wnioski, które następnie jednomyslnie przyjęto w głosowaniu.

Następnie dokonano wyboru niestających członków Rady Bezpieczeństwa. Większością głosów wybrano Kolumbię, Syrię i Belgię.

W kołach politycznych duże zaciekanie wzbudziła wiadomość, że Stany Zjednoczone mają w końcu tego tygodnia lub na początku przyszłego zgłosić na posiedzeniu plenarnym własny wniosek w sprawie rozbrojenia.

We wtorek wczoraszemu rozpoczęły się dalsze obrady rady ministrów 4 mocarstw. Na poprzednim posiedzeniu poczyniono znaczne postępy i sprawę opracowywania英里 ważnych spraw nad statutem dla Triestu powierzono zastępcom ministrów.

Pół miliona!

— RZESZÓW. W województwie rzeszowskim szereg PPS rosną z dnia na dzień. W ciągu niecałych 2 tygodni trwania akcji werbukowej weszło do Partii, 1606 nowych członków. W okręgu naftowym w powiecie krośnieńskim przybyło w tym okresie z górą 300 pepesowców.

Rekord w akcji werbukowej pobili stary działacz pepesowski tow. Stanisław Tychoiak. Zjechał na Partii 163 nowych członków.

— KATOWICE. W dotychczasowej akcji werbukowej PPS na terenie województwa śląsko-dąbrowskiego, pozyskano 5.729 nowych członków. Sposród Komitetów terenowych PPS wyróżnia się Miejski Komitet w Katowicach, który zwerbował 472 nowych członków. Również Powiatowy Komitet w Katowicach pozyszczył się może dobrymi wynikami, gdyż zwerbował 311 nowych członków.

1000 podwozi autobusowych

otrzymamy za jaja i gęsi

— WARSZAWA (Obsł. wł.). — W Wielkiej Brytanii przebywa polska misja handlowa, która podpisała umowę z Wielką Brytanią w sprawie wymiany towarowej.

Na mocy tej umowy Polska otrzyma z Anglii 1000 podwozi autobusowych oraz pewną ilość śledzi. Wyślemy natomiast 2,5 miliona jaj kurzych i pewną ilość gęsi. Część transakcji zostanie dokonana jeszcze w bieżącym roku, dzięki czemu fabryki krajowe będą

mogły w grudniu przystąpić do kontrowania autobusów, z których pierwsza partia jest przewidziana dla Warszawy. Natomiast Anglicy, dla których gęś na Boże Narodzenie jest niemal tradycyjnym daniem jak ryba w Polsce, otrzymają polskie gęsi jeszcze przed świętami.

Austria przekroczyła

normy wyżywienia

— WIEDEN (Obsł. wł.). — Pod przewodnictwem dowodzącego strefą francuska generała odbyło się posiedzenie Rady Sojuszniczej w Austrii. Na posiedzeniu tym Rada przyjęła do wiadomości planowane posła jugosłowiańskiego w Austrii, a rządowi austriackiemu polecono zorganizowanie służby pogranicznej.

Dłuższą dyskusję przeprowadzono na temat sytuacji żywnościowej. Okazało się, że rząd austriacki przekroczył opracowane normy przydziału, co może spowodować dalsze komplikacje w aprowizacji. Rada poleciła rządowi przedstawić bilans aprowizacyjny oraz projekty rozdziału na najbliższą przyszłość.

Spółeczeństwo Dolnego Śląska wita z radością dekret o Daninie Narodowej

z VII Sesji Wojewódzkiej Rady Narodowej

Na wczorajszym Plenum Wojewódzkiej Rady Narodowej uchwalono na wniosek Prezydium skład osobowy czterech Okręgowych Komisji wyborczych. Nominacji przewodniczących i ich zastępców dokonał Główny Komisarz Wyborczy.

Nadzwyczajne Plenum zajęło się ponadto sprawą Dekretu o Daninie Narodowej, uchwalonej ostatnio przez Prezydium KRN i Rady Ministrów. Sprawy organizacyjne Daniny referował dyrektor wrocławskiej Izby Skarbowej Głowacki, po czym Wojewódzka Rada Narodowa powzięła decyzję, nakładającą na Prezydium Rad Narodowych w terenie

obowiązek wyłonienia komisji obywatelskich dla sprawy wymiaru Daniny.

Wojewódzka Rada Narodowa, występując w imieniu społeczeństwa na Dolnym Śląsku dała wyraz zadowoleniu z Daniny, której wpływ będą obrócone w całości na zagospodarowanie Ziemi Odzyskanych i powzięła przez akklamację następującą uchwałę:

„Wojewódzka Rada Narodowa, obradująca na nadzwyczajnym posiedzeniu wyraża podziękowanie Prezydium KRN i Rządowi Jedności Narodowej za uchwalenie Dekretu o Daninie Narodowej. Wojewódzka

Rada Narodowa stwierdza, że Danina Narodowa jest wyrazem wielkiego wspólnego wysiłku narodu polskiego w dziele zagospodarowania Ziemi Odzyskanych, jest najlepszą odpowiedzią Byrnesowi i wszystkim tym, którzy usiłują kwestionować nasze granice na Odrze i Nysie.

Jednocześnie Wojewódzka Rada Narodowa zapewnia, że osadnicy Dolnego Śląska wezmą jak najwyższy udział w jej realizowaniu w głębokim przekonaniu, że przyczyni się ona do utrwalenia zdobyczy demokracji i szybkiego zagospodarowania Ziemi Odzyskanych.”

Dlaczego P.P.S. partią półmilionową?

Bo od siły liczebnej i zawartości szeregów PPS zależy będzie w znaczący mierze uocmowanie stosunków wewnętrznych i spokoju w kraju - czynników niezbędnych dla szybkiej odbudowy

Anglia naruszyła suwerenność Rumunii

— LONDYN (Obsł. wł.). Brytyjskie i amerykańskie ministerstwa spraw zagranicznych otrzymały drugą notę rumuńską, która stanowi odpowiedź na noty, angielską i amerykańską w sprawie wyborów w Rumunii.

Nota rumuńska stwierdza, że nota Wielkiej Brytanii stanowi poważne naruszenie suwerenności Rumunii i mieszanie się do spraw wewnętrznych innego kraju.

Miedzy bluffem a prawda Na Niemcy zrzucono 750 bomb atomowych

Pierwsze dwie bomby atomowe spadły na Nagasaki i Hiroshima. Przedtem bombardowano Japonię „normalnymi” bombami. Można by porównać wyzniki, Otóż w naloście na Tokio, w którym bralo udział 279 samolotow, zrzucono 1867 ton bomb, zabijajac 84.000 ludzi, a ranic 100.000. W Hiroshimie natomiast zabitych bylo 80.000 ludzi, a rannych 70.000, w Nagasaki zabitych 40.000 i rannych takze 40.000. Dodajmy, ze jedna bomba atomowa odpowiadala mniej wiecej 2.000 ton zwyklych bomb, ze to kaz nazwiemy. Nie bylo by slusne, ne, gdybysmy sugerujac sie tymi cyframi, ustalowali pomniejszy znanecie bomby atomowej w dziele niszczenia miast, tym bardziej, ze towarzyszy jej dzialanie radioaktywne, powolujace zatrucie i smierc. Nie wolno jednak, ze zapominajac, jak wazna rola w wojnie bombowej odgrywa celność. Na ogol podczas ostatnich wojny bomby padaly niejednokrotnie daleko od swych celow i na roznie nie nie wkarzuje na to, ze odkryta zostala droga, po ktorej kroczac, mozna by wyniki polepszyc. Przynajmniej w najblizszym czasie. A niewtpliwie wielokrotne niszczenie moze byc potegowane nie tylko ilošcia zrzuconych bomb, lecz i ich celność.

by atomowej oraz odpowiednie zakłady przemysłowe do jej wytwarzania.

Istniejąc w Ameryce (zresztą nie tylko w Ameryce) umysły, które uważają, iż czas najwyższy byłoby rozpocząć przewencyjną wojnę atomową. Mówią imiennie słowy, póki czas, jeżeli Ameryka ma monopol na bomby atomowe napaść na Związek Radziecki, zarcnieć go bombami atomowymi, a potem, ujednoliciwszy cały świat i oparzyć nogę o glob ziemski, powadkac warunki trwałego pokoju — pax americana.

Ta teoria wojny przewencyjnej jest czystym nonsensem. Związku Radzieckiego nie mozna powalac jednym knock-out-em. Primo: miasta i ośrodki przemysłowe są tam rozproszone bardziej niż w jakimkolwiek innym kraju wyśokko przemysłowym; secundo: teren Związku Radzieckiego jest zbyt rozległy na to, żeby państwo pozwoliło sobie zgotowac niespodziankę z gatunku Pearl Harbour. Dob-

rze się o tym przekonal Hitler. Tertio: do zarzucenia radzieckiemu krajowi bombami trzeba ich mieć wiele tysięcy, a tymczasem mimo wszystko wydaje się, że zapas Stanów Zjednoczonych nie zbliża się zbyt blisko do podawanej przez prasę ilości 2.000 sztuk.

ILE JEST BOMB ATOMOWYCH?

W czasopiśmie „Nature” z 5 stycznia 1946 roku zamieszczone są wywodki, dotyczące stanu technicznej produkcji bomby atomowej, powtórzone przez Reynolds News z 22 września 1946 r. Z cyfr podanych nam wynika, że na wyprodukowanie jednej bomby trzeba od 10 do 30 dni, nawet przy najlepszych warunkach technicznych. Tak więc mozna przyjąć, iż w Hanford (jeden z ośrodkow bomby atomowej w Ameryce) od poczatku procesu produkcyjnego sfabrykowano od 10 do 30 bomb. Praca Hansford jest jeszcze ośrodek produkcyjny w Oakridge, gdzie prawdopodob-

nie wydajność jest taka sama. Tak więc, opierajac się na dostępnych źródłach mozna ocenic, iż Stany Zjednoczone mają od 20 do 60 bomb atomowych.

Istniejące wiele dowodow na poparcie tezy o głębokiej i szczerzej woli narodow utrzymania pokoju. Gdyby jednak odrzucic wszystkie inne wzgledy poza kompleksem atomowym i uznać broń atomowa za jedyny motor wojny, to mozna stwierdzic, że w ciągu krótkiego okresu czasu Stany Zjednoczone utracą pozycje monopolistycznej. Wykazaliśmy od jakiej cyfry realna mozliwosc wojny. Dlatego niewtpliwie posiadanych bomb atomowych rozpoczyna się jednym z najistotniejszych dzeń do utrzymania pokoju jest bezwzględnie zakaz ich produkcji przy obojętnej znieszczenia posiadanego zapasu. I dlatego ta komorka w organizmie ONZ, która o tym decyduje, spełnia jedną z najważniejszych prac dla utrzymania pokoju.

Tadeusz Rejek.

Z wydawnictw

BOGDAN SUCHODOLSKI, prof. Uniwersytetu Warszawskiego „Polskie tradycje demokratyczne”.

Idea demokracji w ujęciu myślicieli polskich od St. Staszica do St. Witkiewicza. Książki dla wszystkich — seria humanistyczna — naczajnie idee Polskie.

Zakłady Wydawnicze M. Arct we Wrocławiu i „Wiedza, Zawód, Kultura” w Krakowie.

Stron 185; cena zł. 240.—
Prof. Suchodolski pisze w przedślowiu: „Zadaniem książki jest zbliżyć czytelnikow do źródel tradycji polskiej idei demokratycznej. — Książka nie jest pisana dla specjalistów, ale dla ogółu. Nie jest ona historia idei demokratycznej w Polsce, lecz trykto zbiorom sylwetek myślicieli i pisarzy, stawiających ideal lepszej i sprawiedliwszej przyszłości.”

Na tej podstawie operajac się, dale nam autor obraz ideologii 29 myślicieli, często bardzo różniących się w swych sadach i założeniach. Wiele z tych idei należał odrzucić, ale poznać i ugruntować idee mozna i trzeba nie tylko z tego, co dojrzałe i doskonałe. Często zauważenie cudzych błędow daleko łatwiej chroni od powtórnicy ich, niż otrzymanie czystej prawdy, w gotowej formie.

Slusnie więc postępuje autor nie selekcjonując omawianych myślicieli według swego poetcia o demokracji.

Suchodolski nie krytykuje jednych pisarzy, ani nie gloryfikuje innych, a mimo to potrafił tak skonstruować swe sżeczne, że slusność i błędność pojęć poszczególnych myślicieli narzuca się każdemu czytelnikowi.

Forma, jak zawsze u Suchodolskiego, jest prosta i lekko strawna. Liczne cytaty zwiększają przejrzystość tekstu i pozwalają na zbliznienie autora do czytelnika.

Książka jest przyjemna i niemal niezbędną lekturą dla każdego, a w szczególności dla dzialaczy spotecznych oświatowych, mlodzięży szkolnej i akademickiej.

65.128 członków PPS na Śląsku

Polska Partia Socjalistyczna na terenie województwa śląsko-dąbrowskiego postawila sobie za zadanie osiągnięcie cyfry 100 tysięcy członkow. Obecnie PPS na terenie wo-

jewódzтва śląsko-dąbrowskiego liczy 65.128 członkow. W wyniku akcji werbunkowej w listopadzie przyjęto dotychczas 4 tysiące członkow. Szczególnie dodatnie wyniki

uzyskuje akcja werbunkowa na terenie Śląska Opolskiego.

W Bytomiu Komitet Miejski PPS przyjął 132 nowych członkow. W Raciborzu w wyniku akcji werbunkowej przyjęto 149 nowych członkow. Aktywiści PPS rywalizują między sobą w akcji werbowania członkow. Na wyróżnienie zasluguje tow. Góra z Dobrodzienia, który zwerbował 60 nowych członkow. Tow. Fuks, Słota i Berbec w Siemianowicach zwerbowali łącznie 50 nowych członkow.

Chłopi — socjaliści poznańskiego obradowali nad sprawami wsi i PPS

W Poznaniu odbył się zjazd aktywów wiejskiego PPS z terenu województwa poznańskiego z udziałem ponad 150 chłopow-socjalistow z wszystkich powiatow województwa. Tematem obrad byla akcja werbunkowa o półmilionową PPS oraz sprawy przedwyborcze.

Kierownik Wydz. Wiejskiego CKW PPS tow. Turek, wiceprzew. WK PPS w Poznaniu tow. Szukala, tow. Kepczyński, Wolniewicz i Sajna wyglosili wy-czerpujace referaty na tematy polityczne, gospodarcze i organizacyjne po czym wywiązala się ożywna dyskusja o roli PPS w życiu wsi.

Polska Partia Socjalistyczna posiada wśród mas chłopskich województwa poznatekiego duzo wplywu. Tyśiciec chłopow socjalistow szerzą na wsi hasła, o które PPS walczy od 54 lat i hasła te znajdują

żywy odzew. Nowi członkowie licznie garna się w szeregi naszej Partii. To też uczestnicy zjazdu wyrazili przekonanie, że obecna akcja werbunkowa przyczyni się do znacznego wzrostu sil Partii. W szeregu powiatow kole wiejskie PPS powiezly uchwały, że kazdy pepsowicz zjedna dla Partii do 1 stycznia 5 nowych członkow. Towarzysze z tych gmin zapewniali, że obietnicy dotrzymają.

W dyskusji podniesiono również, że w stosunku do swej sily organizacyjnej i wplywow, PPS nie jest w samorządzie i ZSCh odpowiedzialnie reprezentowana. Wysunieto w tym kierunku szereg konkretnych zadan.

Uczestnicy zjazdu z naciśkiem napietowali werbowanie członkow do stronnictwa przy pomocy groźb i nacisku. PPS nigdy takiej metody nie stosowala i stosowac nie bedzie.

W szeregu poruszonych na zjeździe powazniejszych bolaczek Wydział Wiejski CKW PPS przyrzekl swoja interwencje.

Żyta złota wartości miliona dolarow Górnicy zdobyli majatek

KAIGORRIE (Australia) (SAP). W kopalni australijskiej w pobliżu Kaigorrie (pobudnio-zachodnia Australia) wydobyto z frontowej skaly żyte złotošnia, kilku centymetrow grubosci. Wartosc złota wynosi około 245.000 funtow szterlingow (900.000 dolarow). Kopalnia owa jest własnošcia spółki jedynastu górnikow, przewaznie Wlochow z pochodzenia.

B. rotmistrz armii Andersa aresztowany jako samozwancy prokurator

ŁÓDŹ (SAP). Władze bezpieczešstwa w Łodzi zatrzymaly Stanisława Raczkowskiego, b. rotmistrza armii Andersa, który, podajac się za prokuratora Sądu Wojskowego, usilowal wydłuzić pieniadze od rodzin więźniow.

W lipcu br. po powrocie do kraju Raczkowski rozpoczel prace w łódzkim Okręgowym Urzędzie Likwidacyjnym, ale już w sierpieniu br. zostal za kradzież aresztowany i osadzony w więzieniu. W kilka dni po wypuszczeniu na wolność Raczkowski, zorientowan w stanie materialnym rodzin swych b. towarzyszy, chciał w dość nieskomplikowany i łatwy sposób wydoszac od nich pieniadze. Jak się okazalo, proponowal wypuszczenie jednego z więźniow za „kaucja” 10 tys. zł., drugiego za 25 tys. zł. Naiwna w swym pomysle

impresja zakończyła się ponownym osadzeniem w więzieniu samozwancy „prokuratora”.

Aktor zdrajca przed sądem francuskim

PARYŻ. Znany francuski aktor filmowy, Robert Le Vigan stanie sobow przed sądem, oskarzony o wspólniczą z wrogem.
Vigan, który nazywa się naprawdę Robert Coquilart, wygłoszal przez radio paryskie pogadanki obrazliwe dla sprzymierzonych i wystepowal w wielu niemieckich filmach podczas okupacji. Zarzucają mu, że obraził Roosevelta i Churchill'a oraz innych mężow stanu w czasie wojny.
Le Vigan, który zdobył sobie uznanie przez swoją, grając w znanym i w Polsce filmie — „Ludzie za mgla”, podczas okupacji podpisał kontrakt z wytworniami niemieckimi i gral glowne role w filmach propagandowych, wymierzonych przeciwko sprzymierzonym. Po wyjednaniu wojk sojusznycow we Francji Vigan schronil się do Niemiec i pracowal w radio w Sztutgardzie.
Wielu znanych aktorow francuskich i gwiazd ekranu bedzie zeznawac w tym sensacyjnym procesie.

Legendarny „Wuj Sam” Żart zrodzil nieśmiertelne nazwisko narodu

Dlaczego mówimy żartobliwie „Wuj Sam”, kiedy mowa o Stanach Zjednoczonych? Okreslenie to zawlodziła swoje powstanie żartowi. Na poczatk XIX wieku Troy (stan New York) mieszkal pewien czlowiek imieniem Samuel Wilson, który zajmowal się produkcją konserw wołowych. Zarabiał na tym duzo pieniadzy i żył sobie zupełnie niezle. Był on klasycznym typem oryginalna nie tylko z usposobieniem, ale nawet z wyglądu zewnętrznego, wskutek czego wszyscy jego robotnicy czy urzednicy nazywali go krótko „Wuj Sam”. „Wuj Sam”, który chętnie przystawal na ten przydomek, był czlowiekiem dobrze znającym swój zawód i rozumiał się doskonale na pro-

wadzeniu interesow. Jako wice rasowy businessman postaral się o to, aby cała amerykańska armia związkowa realizowala u niego wielkość swojego zapotrzebowania na misgo. Kiedy dowiedził celu — niezliczona ilość skrzyń zaczęła wypłacać z jego skladow do magazynow armii. Na kazdej z nich był wyryte litery „U.S.”. Byly one w tym wypadku jedynie skrótem „United States” (Stany Zjednoczone), ale nikomu nie wypadło do głowy tymnaczyć je sobie we wlaściwy sposób. US było znakiem, że misgo pochodzilo z magazynow dzielniego Wuj'a Sama (po angielsku Uncle Sam) z Troy, który w ten sposób dorabiał się na dostawach wojskowych majatku.

Wuj Sam był dzięki swej sprytności i talentowi kupieckiemu przez długie lata na ustach wszystkich Amerykanow. Kiedy munda wojny domowej zarcęć literami US, litery te przyznawali znów narodowi owego czlowieka, który kiedyś karmił armię. Przyznawali się również dawana nazwa „Uncle Sam” i pozostala już na wieki jako symbol przedsiębiorczego Amerykanina.

Kto pierwszy uwiecznil postać „Wuj'a Sama” na obrazkach trudno odgadnac. Należy jednak przypuszczac, że ze wzgledu na karykaturalna formę rysunku, musialy to być ktoś z wrolego jego redakcom obow Stanów Zjednoczonych. Wuj Sam bowiem na tym rysunku, tak chętnie potem kopiowanym przez dzienniki europejskie, ma koźń brodkie i wszelkie zamiana Yankee, ówczesnego typu hanllarzy amerykańskich, od ktorych tak się zwladowala ówczesna arystokracja Stanów Zjednoczonych. Ubrany jest w stroj wojskowy, a na głowie niego cylindr odzobiony gwiazdami z standardu amerykańskiego.

Karykatyzasta chciał tu wyszydzić przedsiębiorczego parweniusza o nieokreślonych manierach, który, nie licząc się żadnymi względami czy okolicznościami „okręca” swe komercyjny intencjonatem armii. Żyć jednak zdecydowalo inaczej. Podobizna Wuj'a Sama nie stala się szczyderką karykatu, a tylko symbolem przedsiębiorczego Amerykanina i jego bogatej ojczyzny.

A. F.

„Wydana obecnie książka pt. „Nasi okupanci” przypomina nam dawne krucjaty tego pisarza o rozsadne traktowanie takich przeciuznych a jednak kardynalnych zagadnień, jak rowody, jak stosowanie Kodeksu Karnego w wypadkach mimowolnego macierzyšstwa i w ogole spraw, które obęly on tytulom „Piekló kobiet” — wyjętek z recenzji w „Kurierze Popularnym” z dnia 15. X. 42 r. o książce

T. Żeńskiego (Boya) „NASI OKUPANCI”

cena zł. 300.—

Do nabycia 1440 we wszystkich księgarniach

Spółdzielnia Wydawnicza „Wiedza”

Towarzyszo! zwerbowaliscie już nowego członka naszej Partii?

Z „Rzeczypospolitej Pawłowskiej” do Wrocławia Wzruszająca uroczystość w Karłowicach

Jest pod Wilnem wieś Pawłowo. Bardzo ciekawa wieś. Wieś, która z kilkunastu letniymi pobliskimi wsiami przez 25 lat była Rzeczypospolitą Pawłowską.

Poniaż mało kto o tym powie wie, więc powiem w kilku słowach jak to było.

W roku 1767 w okresie największego ucisku chłopów, mości ksiądz Paweł Brestowski po powrocie z Rzymu, zakupił ta ziemię, uwolnionych chłopów (wprowadził powszechne uwolnienie o kilkadziesiąt lat!) i złożył tam w dosłownym znaczeniu „Rzeczypospolitą”, której był dożywcą, mądrym prezydentem.

Co cztery lata odbywały się walne narady przedstawicieli wszystkich gromad nad polepszeniem bytu mieszkańców, mieli swoje prawa, sądy, ustawy, nawet monetę. A co najważniejsze — zakładano szkoły i świetlice (rok 1770!).

Oktę w ubiegłą niedzielę szkoła powszechna Nr. 3 na Karłowicach otrzymała w posiadanie i poświęcił sztandar z tego wileńskiego Pawłowa.

Piękna to była uroczystość i ze względu na historyczne miejsce, z którego sztandar pochodzi i ze względu na dzieje samego sztandaru, który „akurwał się” przed Litwinami i Niemcami, deponując najmięjszego orzełka polskiego. Kilkakrotnie zawinięty w podobną dziecięcą przetrwał srogie rewizje Gestapo.

Dzisiaj „reparant” został ofiarowany szkole przez Zofię Banjo, matkę dwójga dzieci, uczęszczających do tejże szkoły. Jest to pierwsza szkoła powszechna na terenie Dolnego Śląska, posiadająca własny sztandar.

Poświęcenie sztandaru dokonał ks. biskup Miłk.

W czasie uroczystej mszy św. w szelcenie wypełnionym kościołem ks. biskup wygłosił kazanie, z którego warto wyciągnąć i podać tym, co nie słyszeli, że my Polacy, dostatecznie poznaliśmy co znaczy bezbożność związana z karabinem, czołgiem, bombą. Taki człowiek

kopał kobietę, stawiał gilotyny, spalał młodzień w krematoriach. I dlatego my, znając to tak dobrze, może więcej niż inne narody, tęskniąc do kontrastu, do przeciwstawienia, do doskonałości, do Boga.

Po uroczystościach w kościele ks. biskup Miłk wraz z przewodniczącym Miejskiej Rady Narodowej tow. Paszke, kuratorem Dębskim i całą młodzieżą udał się do szkoły, gdzie powstał ich przewodniczący Kola Rodzielskiego Adam Lanner, niezwykle odany pracy społeczeństwu.

Podkreślił on wielką bolączką szkoły — brak od dawna obliczonego budynku szkolnego. Szkoła liczy 400 dzieci, lecz są one

na dwie zmiany w bardzo nieodpowiednich warunkach.

Nieopiecznia zrobił 25 pułk piechoty, który na tę uroczystość przysłał swoje orkiestrę. Tym sposobem nawiązała się silna łączność i sympatia między dziećmiarni, a wójciarnią.

W wprowadzeniu sztandaru chorążemu Błosińskiemu, uczniowi VII kl. dzieci ślubowały, że starać się będą wiernie służyć Ojczyźnie i stać na straży jej honoru.

Uroczystość miała w sobie wiele momentów wzruszających, tak, że w niejednym oku łeznie zgromadzonych rodziców świeciły łzy.

(W. B.)

Czytelnicy piszą

Co ma zrobić dyrekcja tramwajów, aby wreszcie zapanował spokój?

Krótko, wzywano: dość innowacji. Każdy pasażer musi czuć się nieskrapowany i wtedy kupować bilet, kiedy jedzie tramwajem. Nigdy z góry nie można przewidzieć, ile razy w miesiącu będzie jechał.

A potem z tego powstają takie skandale, jak opłacone, a umiarkowane blokady z poprzedniego miesiąca. Czasem jednego dnia jedzie się 10 razy, czasem raz.

Od wielu już lat bilet, czy to zwykły, czy ulgowy kupował pasażer w drodze u konduktorki i tak musi pozostać.

Rzeczą Dyrekcji jest pilnować, by niektórzy amatorzy prezali jeździć na gapę, ale nie można więcej drażnić jeżdzących narzucaniem niepotrzebnych norm i rytczatów.

A więc zdanie opinii publicznej w tej długotrwałej walce skryzlowało się jasno: wrócić do najprostszego w całym świecie sprzedawania każdorazowych biletów zniżkowych za okazaniem legitymacji. Dla chępczych mogą być bilety 10-cio przejazdowe. Żadnych hurtów biletowych wprowadzać nie wolno. Będziemy przy tym stać, aż do zwycięstwa.

Na marginesie tej nieprzyjemnej sprawy wyobraźmy sobie tylko, co by się działo, gdyby tramwaje były własnością prywatną i jaką odpowiedzialność miałyby właściciele, gdyby sobie pozwolili bez uprzedzenia przestać honorować bilety wymienne?

(B.)

RTPD w trosce o duszę dziecka

Założenie Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej

Uwzględniając wszelkie potrzeby z zakresu wychowania dziecka jako najważniejszy cel, R.T.P.D. stawia na czołowym miejscu sprawę gruntownego poznania jego duszy.

Wszelchstronne zbadanie wszelkich cech umysłowości wychowanka, określenie jego typu intelektualnego może dostarczyć nam wskazówek, jak zapobiec często spotykanym objawom nerwowego

wyczerpania, jak pracę jego uczynić najbardziej wydajną, tak, ażeby przy najmniejszym wysiłku można było osiągnąć największy wynik.

To najmłodsze pokolenie, którego piastunka była krwawa wojna i któremu pierwsze promienie słońca przysiał obłok dymu armatniego — dziś ci „maluchy” wymagają od nas wyjątkowej opieki. Nie wystarczy dać dziecku chleb codzienny i szkołę. Tych maluch obywateli musimy poznać bliżej, poznać dokładnie jego duszę, w której przeszłość do dziś dnia pozostawia niezatarte ślady lęku i cierpienia, podrywając nadwołny jego system nerwowy.

W tych wypadkach, kiedy dziecko jest trudne do prowadzenia, zdradza pewne odchylenia od stanu normalnego (nerwowość, histeria, zaburzenia mowy, psychiczne itd.) należy zwracać się do porady do nowoorganizowanej placówki „Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna” we Wrocławiu przy R. T. P. D. Po przeprowadzeniu badań rodzice otrzymają odpowiednie wskazówki, co do dalszej opieki lub kuracji dziecka.

Wiek: dzieci od lat 5—16.

Adres: Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci (R. T. P. D.) Wrocław, ul. Kręta Nr 1/3, pokój 72 I-sze piętro (róg Słowiańskiej), Godziny urzędowe: od 9—15.

Ogłoszenia drobne

Zgubiono dokumenty: niemiecką książkę pracy, zaświadczenie rejestracyjne RKU, wydane we Wrocławiu, metrykę ślubną, metrykę urodzenia, zaświadczenie obywatelskie na nazwisko Blaszczyk Kazimierz. Łaskawego znaleźć proszę o zwrot na adres: Wrocław, Karłowica, ul. Obornicka 27. Niewzrocznie unieważnia. (10)

Unieważniam zgubiony odcinek zameldowania wydany przez Józefa M. Wrocławia na nazwisko Piszczorowicz Antoni, Wrocław, ul. Jarosława Dąbrowskiego. (11)

Unieważniam zgubioną książeczkę wojskową wydaną przez RKU Trzebnica na nazwisko Martynowicz Aleksander. (12)

Unieważniam skradzione dokumenty i kartę ewakuacyjną, wydaną przez Łwów na nazwisko Szczepaniak Anieli. (13)

Prowadzę zakład kowalski, Jasiński Antoni, wieś Bieniówce, pow. Legnica. (15)

Warsztat kowalско-mechaniczny prowadzę, A. Kowal, Legnica, ul. Sądowa 23. (16)

Unieważniam zgubione dokumenty: metrykę urodzenia, wydaną przez parafię Godzisz, dowód osobisty wydany przez władze amerykańskie, zaświadczenie pobytu na terenie Niemiec w Anarode na nazwisko Biernat Maria. (17)

Z estrady koncertowej

IV Koncert Symfoniczny

Na czwartym z kolei Koncercie symfonicznym Filharmonii Wrocławskiej usłyszeliśmy Fantazję organową i Fugę Bacha w instrumentacji Kazimierza Wilkominerskiego. Arcydzieło kompozycyjne mistrza muzyki organowej doskonale brzmia w transkrypcji orkiestralnej. Wilkominerski umiejętnie wykorzystał bogactwo palety orkiestralnej i z dużym wyczuciem stylu Bacha opracował instrumentację utworu. Słaba iluściowa obsada instrumentów dętych w końcowych częściach Fugi, wskutek czego zabrak tematycznej konstrukcji częściowo zował satynę. Pomimo tego jednak całość wypadła imponująco i wywołała silne wrażenie. Wzorowe wykonanie i Syfonia Beethovna wykazało, iż prof. Wilkominerski słuszenie oddawania cięsy się w Polsce opinii jednego z najlepszych dyrygentów. Umiar artystyczny, prostota środków, którymi się posługuje, a przytem wybitna wnikliwość, przystojny prof. Wilkominerski na czołowe stanowisko mistrzów batuty. Orkiestra Filharmonii Wrocławskiej brzmiała tym razem zupełnie odmiennie. Precyzyja rytmiczna rywalizowała z finezjami dynamicznymi, stwarzając całość pod każdym względem dodatnia.

Wanda Wilkominerka w Koncercie skrzyp.

Ciekawy referat w NOT

Naczelna Organizacja Techniczna podaje do wiadomości, że w niedziele, dnia 24 listopada br. o godz. 12 w Auli Politechnicznej przy ul. Wybrzeże Wyspiańskiego 27 Sekretarz Generalny N. O. T. inż. Cieciora Franciszek wygłosi REFERAT SPRAWOZDAWCZY z ostatniego Międzynarodowego Kongresu Techników w Paryżu.

Ze względu na szereg ciekawych i aktualnych zagadnień dotyczących zdobyczy świata Technicznego, oraz rozmów przeprowadzonych z zaprzyjaźnionymi organizacjami technicznymi zaprasza się wszystkich zainteresowanych do jak najliczniejszego przybycia.

Na czwartym z kolei Koncercie symfonicznym Wienańskiego zdała egzamin wobec audytorium wrocławskiego z wynikiem summa cum laude. Piękny, wyrównany ton, perlista technika palcowa, nieskazitelna intonacja, to najcenniejsze walory laureatki konkursa pt. Wilkominerski, która zapewne w niedalekiej przyszłości zajmie dobre talenty miejsce w szeregu naszych wybitnych wiolonistek.

L. Wysocki.

Repertuar teatrów

W TEATRZE MIEJSKIM
Środa, 20 listopada, godz. 18.30: „Panna Malczewska”, sztuka w 3 aktach G. Zapolskiej.
Czwartek, 21 listopada, godz. 18.30: „Zobacz, niżej królowej Madagaskaru”, wesela przygoda starowerszawska w 3 aktach (5 obrazach) ze śpiewami i tańcami.
Piątek, 22 listopada, godz. 18.30: „Zobacz, niżej królowej Madagaskaru”.
Niedziela, 24 listopada, godz. 15 i 18.30: „Zobacz, niżej królowej Madagaskaru”.

Repertuar kin

„WARSZAWA” wyświetla radziecki film pt. „Samotny żagiel”.
„PIONIER” — film prod. radzieckiej „Moskarda”.
„SLASK” wyświetla film najnowszej francuskiej produkcji pt. „Ulica złoconych”, Dla młodzieży do lat 18 wzbroniony!
„POLONIA” zawiadamia, iż z dniem 11 II br. wyświetla film produkcji polskiej pt. „Za zastawą”.
„TEOZA” wyświetla film nowej produkcji angielskiej pt. „Jeden z naszych samolotów zaginał”. Początek seansów: 15, 17, 18. Początek seansów o godz. 15, 17 i 18, w niedzielę i święta o godz. 13, 15, 17 i 18. Uprasza się publiczność o punktualne przychodzenie na seanse.

O Wyższą Szkołę Handlową we Wrocławiu

Obradująca na drugim Zjeździe Przemysłowym w Wrocławiu Komisja Ekonomiczna powzięła uchwałę, w której zwraca się z apelem do Ministerstwa Oświaty o jak najszybsze powołanie do życia Wyższej Szkoły Handlowej we Wrocławiu. Jak dotąd uchwała nie została zrealizowana pomimo iż młodzież czeka na tę szkołę.

Kronika miejska

WALNY ZARZĄD LIGI KOBIEC

Z powodu rezygnacji ob. Wachniewskiej ze stanowiska przewodniczącej Spółeczności - Obwodowej Ligi Kobiet został wyznaczony tymczasowy Zarząd Komisyjny do czasu zjazdu Wojewódzkiego Delegatów Zarządów Powiatowych, który wybierze nowy Zarząd.

ZMIANY W SĄDOWNICTWIE WROCŁAWSKIM

Z dniem 17.11. wchodzi na terenie całej Polski w życie ustawa na mocy której nastąpi zupełna likwidacja Specjalnych Sądów Karnych, nowotworu powojennego sądownictwa, oraz przekazanie kompetencji Sądom Okręgowym.

We Wrocławiu szeroki zakres Sądu Specjalnego przejął Sąd Okręgowy z procesom Madeyskim na czele. Urząd prokuratora przejęła w rękach dotychczasowego prokuratora Sądu Okręgowego Orzechowski.

KOŃ OFIARĄ SAMOCHODU

Autobus linii „A” MKZ we Wrocławiu, kursujący na trasie Pilezyce — Oleśnica, najechał na wóz konny, należący do Owśnika Wincentego, zam. Biskupie Święte, pow. Środa. Wskutek wypadku ranny został koń, któremu samochód przy zderzeniu złamał nogę i wybił oko. Odniesione okaleczenie pozabawiło konia zdolności do pracy i aby skrócić jego męczarnie nie funkcjonariusze MO dobili go na miejscu wypadku.

Dochodzenie w tej sprawie ustaliło, że przyczyną wypadku było nieprzebranie przez szofera samochodu obowiązujących w porze wieczornej przepisów jazdy.

TAJEMNICZE MORDERSTWO

Komisariat MO został powiadomiony o odnalezieniu zwłok młodej kobiety nieustalonego nazwiska, która została zamordowana przez nieznanego sprawcę.

Włóki znalazła przypadkiem na ulicy Bogusławskiego Niemiec Ernest Richard. Przybył na miejsce patrol MO przy trzupie nie znalazł żadnych dokumentów, stwierdzających tożsamość zamordowanej. Brak również odkrycia wiernego nazwa przypuszczalnie, że mord został popełniony w celach rabunkowych.

Zwłoki odstawiono do prosektorium szpitala

CENY OGŁOSZEŃ: Ogłoszenia drobne po 10 zł za wiersz. Poszukiwania rodzin i pracy po 5 zł., reklamowe 15 zł. W tekście 25 zł., tłustym drukiem 100% drożej. W numerach świątecznych 50% drożej. Przy wielokrotnych ogłoszeniach — rabat. Nekrologi i urzędowe 15% rabatu. Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada. Odditwo w Zakładach Graficznych Spółdzielni Wydawniczej „Wiedza” we Wrocławiu, ul. Wierzbowa 30.